

Bruxelles, 21.10.2015.
COM(2015) 600 final

**KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU I
EUROPSKOJ SREDIŠNJOJ BANCII**

o koracima prema dovršetku ekonomske i monetarne unije

1. UVOD

Ustroj ekonomske i monetarne unije (EMU) proteklih je godina znatno pojačan kako bi se poboljšalo ekonomsko upravljanje i postigla financijska stabilnost. No i dalje treba raditi na jačanju otpornosti EMU-a kako bi se ponovno pokrenuo postupak pozitivne konvergencije među državama članicama i unutar društava, s naglaskom na povećanju produktivnosti, otvaranju radnih mjesta i socijalnoj pravednosti.

U lipnju 2015. predsjednik Europske komisije u bliskoj suradnji s predsjednikom sastanka na vrhu država europodručja, predsjednikom Euroskupine, predsjednikom Europske središnje banke i predsjednikom Europskog parlamenta predstavio je izvješće o ambicioznom, ali i pragmatičnom planu za dovršetak EMU-a¹. U tom Izvješću petorice predsjednika ističe se da se napredak mora istovremeno odvijati u četiri smjera. Prvo, prema izgradnji istinske ekonomske unije u kojoj će se svakom gospodarstvu osigurati strukturna obilježja za postizanje blagostanja u monetarnoj uniji. Drugo, prema stvaranju financijske unije kojom će se zajamčiti integritet valute u cijeloj monetarnoj uniji ograničavanjem rizika u pogledu financijske stabilnosti i povećanjem podjele rizika s privatnim sektorom. Treće, prema uspostavi fiskalne unije u kojoj će se osigurati i fiskalna održivost i fiskalna stabilizacija. Naposljetku, prema izgradnji političke unije kojom će se s pomoću istinske demokratske odgovornosti, legitimnosti i jačanja institucija osigurati temelji za sve prethodno navedeno.

Petorica su predsjednika dogovorila i plan² za provedbu kojim bi se do početka 2017. europodručje trebalo konsolidirati (prva faza – „osnaživanje djelovanjem”). U prvoj fazi, koja je počela 1. srpnja 2015.³, mjere bi se temeljile na postojećim instrumentima, među ostalim najboljom mogućom primjenom postojećih ugovora. Isto tako, na temelju referentnih vrijednosti za ponovnu pozitivnu konvergenciju gospodarstava europodručja trebalo bi provesti korjenite reforme i krenuti prema srednjoročnoj i dugoročnoj viziji za nove perspektive rasta (druga faza – „dovršetak EMU-a”). Općenito, kako bi se izvješće petorice predsjednika provelo u praksi, potrebno je da sve države članice europodručja i institucije EU-a dijele njegove ciljeve. Mjere utvrđene u ovoj Komunikaciji primjenjuju se na države članice europodručja, ali se postupku stvaranja snažnije povezanog EMU-a mogu priključiti sve države članice EU-a. Istodobno, Komisija će se pobrinuti za to da na jedinstvenom tržištu ne dođe do poremećaja.

Ovom se Komunikacijom i pripadajućim prijedlozima dalje razvijaju ključni elementi prve faze postupka stvaranja snažnije povezanog EMU-a. Paketom mjera obuhvaćen je revidirani pristup europskom semestru; poboljšani alati ekonomskog upravljanja, uključujući uvođenje nacionalnih odbora za konkurentnost i savjetodavnog Europskog fiskalnog odbora; ujednačenje zastupanje europodručja u međunarodnim organizacijama, posebno u Međunarodnom monetarnom fondu te mjere za stvaranje financijske unije, posebno s pomoću

¹ Dovršetak europske ekonomske i monetarne unije, Izvješće Jean-Claudea Junckera, u bliskoj suradnji s Donaldom Tuskom, Jeroenom Dijsselbloemom, Marijem Draghiem i Martinom Schulzom, 22. lipnja 2015.

² Vidi Prilog 1. Izvješću.

³ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-5294_en.htm.

europskog sustava osiguranja depozita. To će se upotpuniti mjerama za unapređenje demokratske odgovornosti europskog sustava ekonomskog upravljanja koje će se poduzeti zajedno s Europskim parlamentom.

2. IZMIJENJENI EUROPSKI SEMESTAR

Koordinacija gospodarskih politika u EMU-u znatno je pojačana tijekom gospodarske i financijske krize. Kako bi se prevladale neravnoteže nastale prije krize, strukturne slabosti i nasljeđe krize te potaknula ulaganja i ponovno uspostavio srednjoročni potencijal rasta, od ključne su važnosti ta zajednička pravila, postupci i institucije na razini EU-a.

Europski semestar, godišnji ciklus koordinacije ekonomskih politika na razini EU-a uveden 2011., postao je važan instrument za provođenje reformi na nacionalnoj razini i razini EU-a. No države članice trebale bi više napredovati u provedbi preporuka po državama članicama jer je ta provedba dosad bila neujednačena i često samo ograničena.

Postupak se s godinama neprestano poboljšava kako bi se iskoristile njegove prednosti i uklonili nedostaci. Nova je Komisija nedavno svoj prvi europski semestar 2015. iskoristila da znatno pojednostavi postupak. Objavljivanjem izvješća po državama članicama već u veljači stvoreno je više prostora za istinski dijalog s državama članicama te je omogućena snažnija rasprava na bilateralnoj i multilateralnoj razini te s drugim dionicima. Zbog takvog ranijeg djelovanja mora se prilagoditi i uloga nacionalnih programa reformi koji bi trebali postati instrument kojim će države članice odgovoriti na analizu Komisije predstavljanjem strateških inicijativa okrenuti budućnosti. Više vremena za razmišljanje i raspravu omogućeno je i ranijom objavom Komisijinih prijedloga za preporuke po državama članicama u svibnju. Komisija je u tom pogledu znatno smanjila broj preporuka te je time naglasak stavila samo na glavne prioritete od makroekonomske i socijalne važnosti na koje države članice moraju usmjeriti pozornost u idućih 12 do 18 mjeseci. Iako se to težište mora zadržati, u izvješćima po državama članicama pristup će biti cjelovitiji te će obuhvaćati širi raspon tema od ekonomske važnosti za države članice.

Za potpuno iskorištavanje prednosti te poboljšane strukture u nadolazećem razdoblju ključni su njezina stabilnost i provedba. Na temelju toga daljnjim se prilagodbama istovremeno može ostvariti dodatna korist. To posebno uključuje bolju integraciju dimenzije europodručja i nacionalne dimenzije, stavljanje jačeg naglaska na zapošljavanje i socijalnu uspješnost, promicanje konvergencije uspostavljanjem referentnih vrijednosti i provođenjem najboljih praksi te podršku provođenju reformi u obliku sredstava iz europskih strukturnih i investicijskih fondova i tehničke pomoći. U tablici 1. nalazi se grafički pregled predloženog Europskog semestra 2016.

2.1. Bolja integracija dimenzije europodručja i nacionalne dimenzije

S obzirom na snažniju međuovisnost država europodručja i veću mogućnost pojave učinaka prelijevanja među državama koje dijele jedinstvenu valutu potrebna je pojačana koordinacija te jači nadzor proračunskih postupaka i ekonomskih politika svih država članica

europodručja. Iz krize je moguće izvući dva zaključka: prvo, neodgovarajuće nacionalne fiskalne i ekonomske politike i financijski nadzor mogu uzrokovati velike gospodarske i socijalne poteškoće; drugo, europodručje u cjelini nije imuno na rizike od velikih i destabilizirajućih gospodarskih i financijskih šokova. Stoga, iako bi solidne nacionalne politike mogle uvelike pridonijeti smanjenju nastanka krize, postoje razlozi i za pomno praćenje i analizu ukupne fiskalne, ekonomske i socijalne situacije europodručja u cjelini te uzimanje u obzir dobivenih rezultata pri oblikovanju nacionalnih politika.

Europski semestar već sad uključuje dimenziju cijelog europodručja, posebno u godišnjoj ocjeni nacrtu proračunskih planova država članica europodručja i iz nje proizlazećem sveukupnom smjeru fiskalne politike u europodručju te u preporukama za europodručje. Cilj je tog postupka određivanje zajedničkih prioriteta i djelovanje na temelju njih, imajući u vidu cijelo europodručje. Međutim, taj se postupak još uvelike temelji na nacionalnom pristupu, dok se dimenzija europodručja u cjelini u obzir uzima tek neizravno. Ustroj europskog semestra trebao bi biti takav da rasprave i preporuke za cijelo europodručje prethode raspravama o državama članicama kako bi se u mjerama za pojedine države mogli odraziti zajednički izazovi.

Komisija će stoga u okviru godišnjeg pregleda rasta koji će se objaviti u studenome poseban naglasak staviti na ključne fiskalne, ekonomske, socijalne i financijske prioritete za europodručje u cjelini. Komisija osobito poziva na posebnu raspravu Euroskupine o smjeru fiskalne politike europodručja u kontekstu ocjene nacrtu proračunskih planova. Zbog toga će se možda preporuka za europodručje morati prije objaviti.

Rasprave o prioritetima europodručja trebale bi se odvijati u okviru Vijeća i Euroskupine te s Europskim parlamentom. Postignuti dogovor pružit će smjernice za sadržaj nacionalnih programa reformi i stabilnosti država članica europodručja u travnju i odgovarajućih preporuka za pojedine države u svibnju.

2.2. Veći naglasak na rezultatima u području zapošljavanja i socijalne politike

Komisija je već poduzela korake kako bi se više usredotočila na zapošljavanje i socijalna pitanja u kontekstu europskog semestra i postupka stvaranja snažnije povezanog EMU-a. U izvješćima po državama članicama iz 2015. posebno se raspravljalo o rezultatima u području zapošljavanja i socijalne politike. Preporuke po državama članicama u tim područjima upućene su većini država članica.

Pitanja povezana sa zapošljavanjem i socijalnom politikom dodatno su istaknuta u postupku zbog makroekonomskih neravnoteža. Komisija je početkom 2015. predložila da se već postojećih 11 glavnih pokazatelja stanja postupka zbog makroekonomskih neravnoteža doda još tri pokazatelja (stopa aktivnosti, nezaposlenost mladih, dugoročna nezaposlenost). To bi služilo boljem definiranju socijalnoga konteksta i konteksta zapošljavanja u kojima se odvija prilagodba, što bi naposljetku dovelo do boljeg oblikovanja politike. Komisija planira

primjenjivati prošireni popis glavnih pokazatelja počevši s Izvješćem o mehanizmu upozoravanja za 2016.

Veća se pozornost usmjerava i na socijalnu pravednost novih programa makroekonomske prilagodbe kako bi se osiguralo da je prilagodba ravnopravno raspoređena i kako bi se zaštitili najosjetljiviji članovi društva. Komisija je prvi put pripremila ocjenu socijalnog učinka Memoranduma o razumijevanju s Grčkom⁴, a to namjerava i dalje činiti u slučaju eventualnih budućih programa potpore stabilnosti.

Kako bi se više usredotočilo na rezultate država članica u području zapošljavanja i socijalne politike, potrebno je poduzeti niz dodatnih mjera. Države članice trebale bi usmjeriti veću pozornost na doprinos nacionalnih socijalnih partnera, posebno kako bi se pojačalo provođenje reformi. Komisija stoga potiče jače uključivanje socijalnih partnera u izradu nacionalnih programa reformi. Osim toga, predstavništva Komisije u državama članicama savjetovat će se sa socijalnim partnerima u unaprijed određenim ključnim fazama europskog semestra. Te bi se mjere nadopunile jačanjem dijaloga sa socijalnim partnerima tijekom misija europskog semestra. Osim toga, suradnja sa socijalnim partnerima na razini EU-a nastaviti će se i po mogućnosti pojačati, primjerice prilikom obnovljenog Trostranog socijalnog samita i makroekonomskog dijaloga, kako bi se povećali doprinosi postupku semestra.

Konvergencija prema utvrđivanju najboljih praksi u području zapošljavanja i socijalne politike trebala bi pridonijeti boljem funkcioniranju i većoj legitimnosti projekta EMU-a. Kratkoročno bi se pozitivna konvergencija mogla postići razvojem zajedničkih referentnih vrijednosti uz elemente pojma „fleksibilnosti”, kao što su fleksibilni i pouzdani ugovori o radu kojima se izbjegava stvaranje dvaju razreda tržišta rada, sveobuhvatne strategije cjeloživotnog učenja, učinkovite politike pomoći nezaposlenima da se vrate na tržište rada, moderni i uključivi sustavi socijalne sigurnosti i obrazovanja te omogućivanje oporezivanja rada. Komisija je potvrdila i da namjerava razviti europski stup socijalnih prava, koji bi se temeljio na postojećoj pravnoj stečevini i služio kao smjernica za cjelokupni postupak konvergencije.

2.3. Promicanje konvergencije uspostavom referentnih vrijednosti i primjenom najboljih praksi

U Izvješću petorice predsjednika ističe se da je za postizanje konvergencije i ekonomskih struktura slične otpornosti u cijelom europodručju potrebna uspostava referentnih vrijednosti i unakrižno ispitivanje rezultata. Svrha je unakrižnog ispitivanja utvrđivanje slabih rezultata i podupiranje konvergencije prema državama s najboljim rezultatima u područjima tržišta rada, konkurentnosti, poslovnog okruženja, javne uprave i određenih aspekata porezne politike. Uspostavom referentnih vrijednosti može se pridonijeti tome da države članice više preuzmu odgovornost za provedbu strukturnih reformi.

⁴ Dokument je dostupan na: http://ec.europa.eu/economy_finance/assistance_eu_ms/greek_loan_facility/pdf/assessment_social_impact_en.pdf.

Tekućim postupcima usporedbe u Euroskupini (npr. u pogledu poreznog klina na rad) pokazalo se da su referentne vrijednosti, ako se na odgovarajući način primijene, uistinu moćno sredstvo djelovanja. Pokazatelji referentnih vrijednosti posebno moraju zadovoljiti dva zahtjeva. Prvo, trebaju biti usko povezani s polugama na razini politika kako bi imali stvarne i konstruktivne strateške učinke. Drugo, trebaju postojati čvrsti dokazi i dovoljan konsenzus da znatno pridonose ciljevima na višoj razini kao što su otvaranje radnih mjesta, rast, konkurentnost, društvena uključenost i pravednost ili financijska stabilnost⁵.

Dostupnost tih pokazatelja, njihova statistička pouzdanost, složenost i mjera u kojoj uistinu odražavaju stvarno stanje znatno se razlikuju ovisno o području politika. Stoga bi se u postupku uspostave referentnih vrijednosti trebalo ostaviti prostora za pojedinačnu prilagodbu određenog područja politike. Nadalje, uspostavu referentnih vrijednosti treba nadopuniti ekonomskom analizom kojom se omogućuje uzimanje u obzir potencijalnih kompromisa među područjima politika i detaljnih procjena učinka politika.

Počevši od Europskog semestra 2016. Komisija će postupno predlagati uspostavu referentnih vrijednosti i unakrižna ispitivanja među područjima politika ili tematskim područjima. Time će se potaknuti rasprave u odgovarajućem sastavu Vijeća i Euroskupini kako bi se lakše postigao konsenzus u pogledu izazova i strateških odgovora.

Ishod rasprava i ocjenjivanja koristit će u pripremi europskog semestra i njime će se omogućiti jačanje konvergencije politika i u pogledu druge faze.

2.4. Usmjerenija podrška reformama zahvaljujući fondovima EU-a i tehničkoj pomoći

Kako bi podržala strukturne reforme u skladu sa zajedničkim ekonomskim prioritetima na razini EU-a, Komisija će nastojati pojačati iskorištavanje europskih strukturnih i investicijskih fondova radi potpore glavnim prioritetima istaknutima u preporukama po državama članicama, među ostalim primjenom mjera kojima se učinkovitost tih fondova povezuje sa solidnim ekonomskim upravljanjem⁶. Prema novom pravnom okviru, programi sufinancirani iz europskih strukturnih i investicijskih fondova moraju se uzeti u obzir u svim odgovarajućim preporukama po državama članicama. Komisija će pratiti napredak u ostvarenju dogovorenih ciljeva i do 2017. o njemu izvijestiti. Reformom kohezijske politike u 2013. uvedeno je načelo tzv. makroekonomske uvjetovanosti za svih pet europskih strukturnih i investicijskih fondova. To je dio šireg djelovanja kojim se nastoji osigurati da se europski strukturni i investicijski

⁵ Učinkoviti su pokazatelji primjerice ulazak poduzeća na tržište i izlazak s njega, stope nezaposlenosti (npr. nezaposlenost mladih i dugotrajna nezaposlenost) i razina obrazovanja. Pokazalo se da su pokazatelji povezani s gospodarskim rastom, produktivnošću, inovacijama, zapošljavanjem i pravednošću. Istodobno upućuju i na konkretne poluge na razini politika koje treba uzeti u obzir za poboljšanje učinkovitosti. One za navedene primjere uključuju mjere koje utječu na lakše poslovanje, mjere koje utječu na ponudu i potražnju radne snage kao što su aktiviranje naknada za nezaposlenost i porezni klin na rad te poboljšani pristup obrazovanju.

⁶ Članak 23. Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006.

fondovi iskorištavaju za podupiranje reformi koje su od velike važnosti za socijalnu i ekonomsku učinkovitost u državama članicama te osigurati da učinkovitost europskih strukturnih i investicijskih fondova nije narušena lošim makroekonomskim politikama⁷.

Istodobno će se provedba reformi podržavati drugim programima financiranja EU-a u njihovim područjima politika i postupnim uvođenjem tehničke pomoći koju pruža Komisijina Služba za potporu strukturnim reformama. Komisija je tu službu uspostavila kako bi tehnička potpora bila dostupna na zahtjev svim državama članicama radi pripreme i učinkovite provedbe reformi u kontekstu postupaka ekonomskog upravljanja (posebno provedbe preporuka po državama članicama, aktivnosti u okviru postupka zbog makroekonomskih neravnoteža ili reformi u okviru programa potpore stabilnosti), među ostalim pružanjem podrške za učinkovito i djelotvorno iskorištavanje fondova EU-a.

3. POBOLJŠANI ALATI EKONOMSKOG UPRAVLJANJA

Zbog gospodarske i financijske krize okvir ekonomskog upravljanja znatno je ojačan uvođenjem paketa od šest mjera, paketa od dvije mjere i Ugovora o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju u ekonomskoj i monetarnoj uniji (TSCG)⁸. Poboljšanim fiskalnim pravilima i nedavno uspostavljenim postupkom zbog makroekonomskih neravnoteža znatno se produbio i proširio opseg te moguća učinkovitost djelovanja EU-a.

Prvom revizijom ojačanog okvira ekonomskog upravljanja⁹ utvrđena su područja koja treba poboljšati, posebno u pogledu transparentnosti, složenosti i predvidljivosti donošenja politika, što se odražava na učinkovitost alata. Zbog kratkog iskustva s primjenom novih instrumenata, od kojih su neki uspostavljeni tek nedavno, teško je donijeti čvrste zaključke o njihovom učinku na rast, neravnoteže i konvergenciju.

Prije provođenja daljnje zakonodavne reforme potrebno je više dokaza i iskustva s reformiranim strukturama upravljanja. Komisija će zasad nastaviti cjelovitu i transparentnu primjenu dostupnih instrumenata i alata. Istovremeno Komisija namjerava pojasniti i pojednostavniti postojeći okvir, od fiskalnih pravila do primjene postupka zbog makroekonomskih neravnoteža. Nadalje, kako je navedeno u Izvješću petorice predsjednika,

⁷ U prvom dijelu, Komisija može zatražiti izmjene sporazumâ o partnerstvu s državama članicama i programa o iskorištavanju fondova EU-a kako bi podržala provedbu preporuka Vijeća ili povećala učinak europskih strukturnih i investicijskih fondova u državama članicama koje primaju financijsku pomoć EU-a. Ako država članica ne uspije provesti te izmjene, Komisija može Vijeću predložiti obustavu plaćanja predmetnih programa. U drugom dijelu, Komisija mora predložiti obustavu obveza ili plaćanja ako država članica ne poduzme korektivne mjere u okviru postupaka ekonomskog upravljanja, npr. postupka u slučaju prekomjernog deficita i/ili postupka zbog prekomjernih neravnoteža ili programa potpore stabilnosti.

⁸ Paket od šest mjera: uredbe (EU) br. 1173/2011; 1174/2011; 1175/2011; 1176/2011; 1177/2011; Direktiva 2011/85/EU; Paket od dvije mjere: uredbe (EU) br. 472/2013; 473/2013; TSCG: <http://www.consilium.europa.eu/en/european-council/pdf/Treaty-on-Stability-Coordination-and-Governance-TSCG/>. Fiskalni dio TSCG-a naziva se i „Fiskalni ugovor”.

⁹ Revizija ekonomskog upravljanja, Izvješće o primjeni uredbi (EU) br. 1173/2011; 1174/2011; 1175/2011; 1176/2011; 1177/2011; 472/2013; 473/2013; COM(2014) 905, 28.11.2014.

Komisija podržava uvođenje sustava nacionalnih odbora za konkurentnost i uspostavu savjetodavnog Europskog fiskalnog odbora.

3.1. Jačanje transparentnosti i pojednostavnjivanje postojećih fiskalnih pravila

Komisija je radi transparentnije primjene pravila Pakta o stabilnosti i rastu objavila „Vademekum o Paktu o stabilnosti i rastu”¹⁰. Vademekum će se svake godine ažurirati kako bi se u njega pravodobno integrirale promjene do kojih dolazi u području pravila i praksi nadzora. Nadalje, Komisija s državama članicama razmjenjuje podatke i izračune na temelju kojih donosi svoje odluke o nadzoru. Iste te informacije namjerava razmjenjivati s nacionalnim fiskalnim vijećima i, nakon savjetovanja s državama članicama, s javnošću. Novi nezavisni savjetodavni europski fiskalni odbor (vidi odjeljak 3.4.) pridonijet će jačanju transparentnosti. Komisija će isto tako od rujna početi s predstavljanjem izmjena kojima se ažurira cijeli skup vanjskih ekonomskih pretpostavki, što će se upotrijebiti pri izradi nacрта nacionalnih proračunskih planova.

Propisi bi se mogli provoditi na jednostavniji i transparentniji način, pri čemu nije potrebno mijenjati njihovu pravnu osnovu. Komisija će, u uskoj suradnji s državama članicama, nastojati pojasniti određena pitanja.

Prvo, Komisija će osigurati metodološku dosljednost između pravila o dugu iz postupka u slučaju prekomjernog deficita i strukturnih proračunskih ciljeva država članica, poznatih kao srednjoročni proračunski ciljevi. Nedavnim jačanjem ekonomskog upravljanja kriterij duga iz postupka u slučaju prekomjernog deficita pretvoren je u jednostavno pravilo za smanjenje državnog duga većeg od 60 % BDP-a. Međutim još uvijek nije razjašnjeno koja bi bila uloga tog pravila pri odlučivanju o tome treba li na određenu državu članicu primijeniti postupak u slučaju prekomjernog deficita. Pri ažuriranju donjih granica za srednjoročne proračunske ciljeve koje mogu postaviti države članice, Komisija će osigurati dosljednost tih vrijednosti s obzirom na pravilo o dugu u srednjem roku.

Drugo, Komisija će nastojati pojednostavniti metodologiju za procjenu usklađenosti s Paktom o stabilnosti i rastu. Rasprave koje su se tijekom godina vodile s državama članicama dovele su do toga da se na procjenu usklađenosti fiskalnih politika za države članice u okviru preventivne komponente Pakta o stabilnosti i rastu te postupka u slučaju prekomjernog deficita trenutačno primjenjuju različite skupine proračunskih pokazatelja. Usklađenim i dosljednim pristupom omogućila bi se veća jednostavnost i homogeniji prijelaz s korektivnog na preventivni režim Pakta o stabilnosti i rastu. Komisija će stoga pokušati pronaći načine da se sve više oslanja na jedinstveni praktični pokazatelj usklađenosti s Paktom o stabilnosti i rastu.

Treće, Komisija će istražiti mogućnost ažuriranja višegodišnjih preporuka Vijeća za smanjenje prekomjernih deficita kako bi se u obzir uzeli ne samo uvjeti povezani s nepredviđenim pogoršanjem gospodarske klime, što je izričito predviđeno Paktom o stabilnosti i rastu, već i nepredviđena poboljšanja. Takav bi pristup pridonio cilju koji se želi

¹⁰ http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/occasional_paper/2013/pdf/ocp151_en.pdf.

postići postupkom u slučaju prekomjernog deficita, a to je pravodobno korigiranje situacija prekomjernog deficita.

Konačno, Komisija preispituje prenošenje pravila iz tzv. „Fiskalnog ugovora” (fiskalni dio TSCG-a), čija je svrha jačanje dosljednosti nacionalnih fiskalnih sustava i fiskalnog okvira na europskoj razini te poticanje jačeg osjećaja vlastite odgovornosti u državama članicama. Komisija je provela analizu prijenosa Fiskalnog ugovora u nacionalno zakonodavstvo u skladu s člankom 3. stavkom 2. TSCG-a. Provela je preliminarne savjetovanja s ugovornim stranama s namjerom da im, prema potrebi, omogući da dostave svoje primjedbe na nalaze Komisije, kako je predviđeno člankom 8. stavkom 1. TSCG-a, te da potom objavi svoje izvješće o tom prijenosu u skladu s istim člankom.

3.2. Jačanje uloge postupka zbog makroekonomskih neravnoteža

Zahvaljujući postupku zbog makroekonomskih neravnoteža u kontekstu ekonomskog nadzora stavljen je naglasak na ključna pitanja neravnoteže i olakšana je stvarna prilagodba politika u nekim zemljama (npr. u Španjolskoj i Sloveniji). Međutim iskustvo je pokazalo da se provedba može na više načina poboljšati.

Prvo, transparentnost odluka koje Komisija donosi u kontekstu postupka zbog makroekonomskih neravnoteža povećat će se objavljivanjem „Sažetka”, u kojem će na jednome mjestu biti prikupljene i predstavljene sve relevantne informacije o provedbi postupaka zbog makroekonomskih neravnoteža. Isto će tako nalazi detaljnih preispitivanja biti predstavljeni na jasniji način u izvješćima po državama članicama i u komunikaciji koja će sadržavati zaključke detaljnih revizija. Komisija će i podrobno argumentirati svoje odluke, kao i preporuke po državama članicama povezane s postupcima zbog makroekonomskih neravnoteža.

Drugo, Komisija će u slučaju otkrivanja prekomjernih neravnoteža osigurati poduzimanje prikladnih daljnjih mjera. To zahtijeva ekonomsku analizu i aktivnu suradnju s državama članicama kako bi se uhvatilo u koštac s njima specifičnim izazovima i osiguralo da preuzmu odgovornost za reforme. Dosada je Komisija razvrstavala države članice s neravnotežama u različite kategorije koje su se s vremenom mijenjale te je ovisno o vrsti i stupnju neravnoteže zahtijevala različite razine praćenja i mjera. Još nije bilo slučajeva u kojima bi se primjenjivao postupak zbog prekomjernih neravnoteža. Komisija će utvrditi stalne kategorije, pojasniti kriterije na temelju kojih donosi odluke i bolje objasniti vezu između različitih neravnoteža i načina na koji im se pristupa u okviru preporuka po državama članicama. Komisija će zajedno s državama članicama, uključujući nove odbore za konkurentnost¹¹, pokušati pronaći najbolji način za uklanjanje neravnoteža i uspostavu jakog i vremenski ograničenog sustava posebnog praćenja kojim će se potpomoći provedba. Postupak zbog makroekonomskih neravnoteža može se pokrenuti u slučaju nedovoljnog zalaganja za reforme i izostanka stvarnog napretka u njihovoj provedbi te će se primijeniti u slučaju ozbiljnih makroekonomskih neravnoteža koje ugrožavaju dobro funkcioniranje ekonomske i monetarne unije, kao što su bile one koje su

¹¹ Vidi odjeljak 3.3.

dovele do krize. Komisija će isto tako pozvati Vijeće da se intenzivnije uključi u posebno praćenje država članica s prekomjernim neravnotežama za koje nije pokrenut postupak zbog prekomjernih neravnoteža.

Treće, u okviru postupka zbog makroekonomskih neravnoteža staviti će se veći naglasak na dimenziju europodručja. Pitanja koja se odnose na europodručje bit će bolje integrirana u povezane dokumente (izvješće o mehanizmu upozoravanja i komunikacija o nalazima detaljnih preispitivanja) i odluke. Postupak zbog makroekonomskih neravnoteža i dalje će se baviti korigiranjem štetnih vanjskih deficita te služiti kao poticaj na provedbu potrebnih reformi u državama članicama koje akumuliraju velike i trajne viškove na tekućem računu.

3.3. Sustav nacionalnih odbora za konkurentnost

Konkurentnost je ključan preduvjet otpornosti i sposobnosti prilagodbe unutar monetarne unije, a važna je i za osiguravanje održivog rasta te na budućnost usmjerene konvergencije. Kako bi se strukturnim reformama podržao napredak u području konkurentnosti, države članice moraju podržati postojeće mehanizme EU-a za koordinaciju ekonomskih politika snažnim preuzimanjem odgovornosti za provedbu programa reformi. Dobra je praksa prikupljati mišljenja neovisnih stručnjaka o politikama na nacionalnoj razini te jačati dijalog na temu politika između EU-a i država članica. Stoga Komisija predlaže Vijeću da državama članicama izda preporuku o uspostavljanju nacionalnih odbora za konkurentnost koji bi bili zaduženi za praćenje rezultata i politika u području konkurentnosti.

Odbori za konkurentnost pridonijeli bi boljem oblikovanju politika na nacionalnoj razini zahvaljujući sudjelovanju njihovih neovisnih stručnjaka, posebice kada je riječ o procjeni rezultata u području konkurentnosti i reformi koje su s njome povezane. Oni bi tako pridonijeli osmišljavanju i provedbi učinkovitih reformi, među ostalim kao odgovor na preporuke po državama članicama. Raspon aspekata konkurentnosti koje je potrebno pratiti trebao bi odražavati sveobuhvatan koncept konkurentnosti, uključujući razvoj cjenovnih i necjenovnih čimbenika. Odbori za konkurentnost kompilirali bi i objavljivali svoje nalaze o praćenim područjima na godišnjoj osnovi.

Odbori za konkurentnost trebali bi se pridržavati skupa zajedničkih načela, uzimajući u obzir različita iskustva i prakse u državama članicama. Savjeti odbora trebali bi se uzimati u obzir pri određivanju visine plaća, ali pritom njihov cilj ne smije biti miješanje u procese određivanja visine plaća i uloge socijalnih partnera niti međusobno usklađivanje nacionalnih sustava za određivanje visine plaća. Odbori bi trebali djelovati neovisno od tijela javne vlasti koja se bave povezanim pitanjima te bi trebali moći proizvesti visokokvalitetne ekonomske analize. Pod uvjetom da se ispune ti preduvjeti, države članice trebale bi moći samostalno odrediti oblik svojih nacionalnih odbora za konkurentnost, bilo osnivanjem potpuno novih tijela ili prilagođavanjem mandata već postojećih tijela.

Komisija osim ove komunikacije donosi i preporuku za preporuku Vijeća o uspostavi nacionalnih odbora za konkurentnost. Ona je upućena državama članicama europodručja, ali

se i ostale države članice EU-a potiče na osnivanje sličnih tijela. Komisija će pratiti sve mjere koje se poduzimaju u vezi s preporukom te će, prema potrebi, u drugoj fazi, s pomoću obvezujućeg instrumenta, predstaviti zajednička načela.

3.4. Savjetodavni Europski fiskalni odbor

Prošlih je godina bila naglašena važnost provedbe odgovornih fiskalnih politika kao ključnog stupa europske strategije rasta. Fiskalnim bi se politikama trebala promicati makroekonomska stabilnost u skladu s fiskalnim okvirom temeljenim na pravilima. Provođenje odgovornih fiskalnih politika na nacionalnoj razini posebno je važno u europodručju.

Uz ovu komunikaciju, Komisija uspostavlja neovisni savjetodavni Europski fiskalni odbor. Taj će odbor svojom savjetodavnom ulogom pridonositi multilateralnom nadzoru u europodručju. Činit će ga pet priznatih stručnjaka s dokazanim kompetencijama i iskustvom iz područja makroekonomije i praktičnog oblikovanja proračunskih politika. Savjeti odbora temeljit će se na ekonomskoj analizi koja je u skladu s fiskalnim propisima EU-a.

Odbor bi trebao izraditi evaluaciju provedbe fiskalnog okvira EU-a, posebno u pogledu horizontalne dosljednosti odluka i provedbe proračunskog nadzora, slučajeva osobito teškog kršenja pravila i primjerenosti stvarnog fiskalnog stajališta na razini europodručja i nacionalnoj razini.

Budući da se Pakt o stabilnosti i rastu usredotočava na proračunsku ravnotežu i kretanje duga na razini država članica, a da pritom ne određuje fiskalnu politiku u cjelini, odbor bi isto tako trebao pridonijeti bolje argumentiranoj raspravi o općim implikacijama proračunskih politika u europodručju i na razini država članica sa svrhom uspostavljanja fiskalne politike koja bi bila primjerena za europodručje. Ako utvrdi postojanje rizika koji ugrožavaju dobro funkcioniranje ekonomske i monetarne unije, odbor svoje savjete dopunjava posebnom analizom mjera politika koje su dostupne u okviru Pakta o stabilnosti i rastu.

Odbor će i surađivati s nacionalnim fiskalnim vijećima u cilju razmjene najboljih praksi i lakšeg postizanja dogovora. Te će aktivnosti biti izravno povezane s ostalim zadacima odbora i biti u skladu s nadležnostima i pravnom osnovom nacionalnih fiskalnih vijeća i Europskog fiskalnog odbora.

4. VANJSKO ZASTUPANJE EURA

Kako bi se dovršila uspostava ekonomske i monetarne unije, veća odgovornost i integracija na razini EU-a i europodručja moraju ići ruku pod ruku s jačanjem institucija. Jedno od područja za koje su u Ugovoru izričito predviđene konkretne mjere, koje se stoga već danas mogu poduzeti, jest vanjsko zastupanje europodručja.

Ekonomska i financijska važnost europodručja te postojanje jedinstvene monetarne politike i politike deviznog tečaja čine odluke o politikama i gospodarska kretanja u europodručju sve važnijima za svjetsko gospodarstvo. Istovremeno su ojačani okvir upravljanja za europodručje

i snažna konvergencija regulative i nadzora financijskog sektora u kontekstu bankovne unije bili čimbenici unutarnjeg jačanja europodručja.

Napredak koji je postignut u smislu daljnje unutarnje integracije europodručja trebao bi se odraziti u vanjskom djelovanju kako bi europodručje moglo imati aktivnu ulogu u međunarodnim financijskim institucijama te kako bi se doista definirala njegova buduća uloga u globalnom financijskom sustavu. Ujedinjenje zastupanje koristilo bi i trećim zemljama, posebno u pogledu jačeg i dosljednijeg doprinosa europodručja globalnoj gospodarskoj i financijskoj stabilnosti.

Postignut je znatan napredak u jačanju vanjskog zastupanja Unije i europodručja u mnogim međunarodnim gospodarskim i financijskim forumima. U kontekstu Međunarodnog monetarnog fonda to je među ostalim značilo daljnje jačanje mehanizama koordinacije u 2007., izbor predsjednika skupine zastupnika EU-a u Međunarodnom monetarnom fondu (tzv. EURIMF), poboljšanje suradnje između Pododbora za Međunarodni monetarni fond Gospodarskog i financijskog odbora (EFC/SCIMF) i EURIMF-a te pojačanu koordinaciju među članovima EURIMF-a u pogledu strategija Izvršnog odbora. Međutim, za istinski jedinstveno vanjsko zastupanje potrebno je poduzeti dodatne mjere.

Komisija uz ovu Komunikaciju predstavlja i komunikaciju u kojoj je opisan put prema sve ujednačenijem vanjskom zastupanju EMU-a.¹² Izlaže i prijedlog za Odluku Vijeća na temelju članka 138. UFEU-a o utvrđivanju mjera za uspostavljanje jedinstvenog zastupanja europodručja u Međunarodnom monetarnom fondu¹³. Vanjsko zastupanje europodručja u Međunarodnom monetarnom fondu, koji je, s obzirom na svoje instrumente kreditiranja i nadzora, ključni institucijski subjekt globalnog ekonomskog upravljanja, još je vrlo neujednačeno. Iako bi te mehanizme trebalo definirati i dogovoriti bez odlaganja, njihova provedba mora biti postupna kako bi se uključenim dionicima u EU-u i na međunarodnoj razini omogućilo da izvrše nužne pravne i institucionalne prilagodbe.

Uzimajući u obzir budući razvoj EMU-a ili međunarodnog financijskog sustava, Komisija može pokretati daljnje inicijative radi jačanja vanjskog zastupanja europodručja u drugim međunarodnim forumima.

5. KORACI PREMA FINACIJSKOJ UNIJI

Osim napretka u područjima ekonomskog upravljanja, dovršetak bankovne unije nezaobilazan je korak na putu prema potpunom i duboko integriranom EMU-u. U pogledu jedinstvene valute usklađen i potpuno integriran financijski sustav preduvjet je ne samo za odgovarajući prijenos monetarne politike, već i za primjerenu diversifikaciju rizika po zemljama te za povjerenje građana u bankarski sustav diljem europodručja. Iako su posljednjih godina dogovorene važne mjere koje vode u tom smjeru, potrebno je uložiti dodatne napore.

¹² Vidi COM(2015)602 od 21. listopada 2015.

¹³ Vidi COM(2015)603 od 21. listopada 2015.

Prvo, Komisija će zajedno s državama članicama raditi na potpunoj provedbi dogovorenih zakonskih odredbi. Jedinstveni nadzorni mehanizam namijenjen neovisnom i ujednačeno visokokvalitetnom bonitetnom nadzoru već je sada potpuno operativan, dok će se jedinstvenim sanacijskim mehanizmom od 1. siječnja 2016. osigurati učinkovita sanacija banaka u poteškoćama. Komisija će se u potpunosti koristiti nadležnostima koje su joj dodijeljene Ugovorom kako bi se osiguralo da sve države članice što je prije moguće u svoje nacionalno zakonodavstvo u potpunosti prenesu Direktivu o oporavku i sanaciji banaka (rok je bio siječanj 2015.)¹⁴ i Direktivu o osiguranju depozita (rok je bio srpanj 2015.)¹⁵. Države članice pozivaju se da Međuvladin sporazum o jedinstvenom sanacijskom mehanizmu ratificiraju do 30. studenoga 2015.¹⁶

Drugo, Komisija potiče države članice da što prije postignu dogovor o učinkovitom prijelaznom mehanizmu financiranja kako bi se osiguralo da, dok se Jedinstveni fond za sanaciju postupno puni nametima koje plaća bankarski sektor, jedinstveni sanacijski mehanizam raspolaže dostatnim sredstvima za financiranje mogućih preostalih troškova sanacije za banke u poteškoćama u skladu s Direktivom o oporavku i sanaciji banaka. Isto tako, države članice trebale bi što prije postići dogovor o zajedničkom zaštitnom mehanizmu za Jedinstveni fond za rezoluciju koji bi srednjoročno trebao biti fiskalno neutralan.

Treće, Komisija će prije kraja godine izići sa zakonodavnim prijedlogom o prvim koracima prema uspostavi zajedničkog europskog sustava osiguranja depozita čiji je cilj izgradnja sustava koji bi bio više europski, odvojen od države, kako bi se ojačala financijska stabilnost te kako bi se građani mogli pouzdati u to da sigurnost njihovih depozita ne ovisi o njihovom zemljopisnom položaju.

Prvi korak prema uspostavi sustava koji bi bio u većoj mjeri zajednički temeljit će se na pristupu „reosiguranja”. Zajednički fond za reosiguranje, koji bi bio dopuna postojećim nacionalnim sustavima osiguranja depozita, aktivirao bi se u određenim uvjetima kada bi se zahtijevala intervencija nacionalnih sustava osiguranja depozita. Ti bi uvjeti trebali biti osmišljeni tako da se odgovornost fonda ograniči i moralni hazard na nacionalnoj razini smanji te bi trebali odražavati činjenicu da se nacionalni fondovi pune postupno i da će se različite polazne točke s vremenom međusobno približiti. Europski sustav osiguranja depozita bio bi obavezan za države članice europodručja i otvoren za države članice koje ne pripadaju europodručju, ali su voljne pristupiti bankovnoj uniji.

¹⁴Na dan 19. listopada 2015. sljedećih 12 država članica još nije u svoje zakonodavstvo prenijelo Direktivu o oporavku i sanaciji banaka ili su to učinile samo djelomično: Češka, Luksemburg, Poljska, Rumunjska, Švedska, Italija, Litva, Belgija, Cipar, Nizozemska, Španjolska i Slovenija.

¹⁵Na dan 19. listopada 2015. sljedećih 18 država članica još nije u svoje zakonodavstvo prenijelo Direktivu o osiguranju depozita ili su to učinile samo djelomično: Češka, Španjolska, Francuska, Slovačka, Belgija, Estonija, Irska, Grčka, Italija, Cipar, Litva, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Poljska, Rumunjska, Slovenija i Švedska.

¹⁶Na dan 19. listopada 2015. sljedećih 13 država članica još nije ratificiralo Međuvladin sporazum ili još nije položilo instrumente ratifikacije: Austrija, Belgija, Estonija, Njemačka, Grčka, Irska, Italija, Litva, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Portugal i Slovenija.

Četvrto, usporedno sa svojim prijedlogom o europskom sustavu osiguranja depozita, Komisija će nastojati dalje smanjivati rizike i osigurati jednaka pravila za sve u bankarskom sektoru te ograničiti međuovisnost banaka i država. Kako bi to postigla, Komisija će definirati način rada u preostalim područjima u kojima možda postoji potreba za revidiranjem i dopunjavanjem regulatornog i bonitetnog okvira kako bi se postigli ti ciljevi.

Konačno, ključni prioritet uz dovršetak bankovne unije je i uspostava unije tržišta kapitala. Komisija je 30. rujna objavila Akcijski plan za uniju tržišta kapitala, kojim se među ostalim žele osigurati raznolikiji izvori financiranja za poduzeća i jača prekogranična podjela rizika zahvaljujući produbljivanju integracije tržišta vrijednosnih papira i vlasničkih instrumenata.

6. STVARNI DEMOKRATSKI LEGITIMITET, OSJEĆAJ VLASNIŠTVA I ODGOVORNOST

Stvarni demokratski legitimitet i odgovornost od ključne su važnosti za jačanje osjećaja vlastite odgovornosti u prvoj fazi produbljivanja EMU-a te su nezaobilazne u drugoj fazi u kojoj planirane inicijative podrazumijevaju veće povezivanje suvereniteta. Posljednjih je godina Komisija postupno uspostavila dublji i trajniji dijalog s državama članicama održavanjem bilateralnih sastanaka, vođenjem ciljanije rasprave u Vijeću i provedbom većeg broja tehničkih i političkih misija u državama članicama. Komisija će nastaviti s jačanjem takvih oblika dijaloga, među ostalim koristeći se svojom mrežom službenika za europski semestar u državama članicama.

Europski parlament poduzeo je prve praktične mjere u cilju jačanja parlamentarnog nadzora u okviru europskog semestra. U skladu s odredbama „paketa od šest mjera” i „paketa od dvije mjere” provedeni su „ekonomski dijalozi” između Europskog parlamenta i Vijeća, Komisije i Euroskupine. Oni su već bili dio prošlih europskih semestara. Ti bi dijalozi bili još korisniji kada bi se održavali u određenom trenutku tijekom glavnih faza ciklusa europskog semestra. Uspostavljen je novi oblik međuparlamentarne suradnje kojom se žele povezati europski i nacionalni sudionici. Ona se odvija u okviru Europskog parlamentarnog tjedna koji organizira Europski parlament u suradnji s nacionalnim parlamentima i na kojem predstavnici nacionalnih parlamenata sudjeluju u detaljnim raspravama o prioritetima politika. „Paketom od dvije mjere” utvrđeno je i da nacionalni parlamenti imaju pravo pozvati Komisijina povjerenika da predstavi njezino mišljenje o nacrtu proračunskog plana ili preporuku za državu članicu na koju se primjenjuje postupak u slučaju prekomjernog deficita.

Vremenski raspored tih parlamentarnih aktivnosti mogao bi se bolje definirati i njihova dodana vrijednost povećati u skladu s izmijenjenim europskim semestrom. Konkretno, Komisija bi mogla sudjelovati na plenarnoj sjednici Europskog parlamenta prije objave godišnjeg pregleda rasta te nastaviti s raspravom nakon njegova donošenja. Osim toga, nakon iznošenja preporuka Komisije po državama članicama, u skladu s relevantnim odredbama „paketa od šest mjera” o ekonomskom dijalogu, mogla bi se održati druga posebna plenarna sjednica. Istovremeno, predstavnici Komisije i Vijeća mogu sudjelovati na međuparlamentarnim sastancima, posebno u okviru Europskog parlamentarnog tjedna. Tu bi

novu praksu institucije EU-a mogle s vremenom još detaljnije zajednički definirati uz puno poštovanje pripadajućih institucionalnih uloga.

Komisija će osmisliti i aranžmane za učinkovitiju interakciju s nacionalnim parlamentima. Takva interakcija trebala bi se primjenjivati na rasprave s nacionalnim parlamentima o preporukama upućenima državi članici te na rasprave u okviru godišnjeg proračunskog postupka na nacionalnoj razini. Na taj bi se način pravo na pozivanje povjerenika utvrđeno u „paketu od dvije mjere” više ostvarivalo u praksi. Nacionalni parlamenti u pravilu bi trebali biti usko uključeni u donošenje nacionalnih programa reformi i stabilnosti.

7. DOVRŠETAK EMU-a: PRIPREME ZA DRUGU FAZU

Mjere prve faze dovršetka EMU-a, izložene u ovoj komunikaciji, temelje se na postojećim instrumentima i na najbolji mogući način iskorištavaju postojeće Ugovore. Međutim, sve te inicijative prve faze ne bi trebalo gledati izolirano, već kao korake koji vode prema sljedećoj fazi, koja počinje od 2017. U drugoj bi se fazi trebale donijeti i dalekosežnije mjere kako bi se dovršila uspostava ekonomske i institucionalne strukture EMU-a. To će podrazumijevati i izraženije dijeljenje suvereniteta te veću solidarnost uz nezaobilazno jačanje demokratskog nadzora.

Kako bi pripremila prijelaz iz prve u drugu fazu dovršetka EMU-a, Komisija će u proljeće 2017. objaviti bijelu knjigu koja će se temeljiti na napretku ostvarenom u prvoj fazi i u kojoj će biti definirane nove mjere potrebne za dovršetak EMU-a u drugoj fazi. Ta će se bijela knjiga izraditi u suradnji s predsjednicima drugih institucija EU-a.

Godina 2016. bit će ključna za rad na bijeloj knjizi, koji će se temeljiti na tri aspekta.

- Prvo, sve institucije EU-a i države članice trebale bi se dogovoriti o mjerama izloženima u ovoj Komunikaciji i poduzeti primjerene korake. Posebno bi važno bilo da odbori za konkurentnost i Europski fiskalni odbor postanu operativni do sredine 2016.
- Drugo, za dovršetak EMU-a u drugoj fazi ključno je savjetovanje i komunikacija s građanima, dionicima, socijalnim partnerima, Europskim parlamentom i nacionalnim parlamentima, državama članicama te regionalnim i lokalnim vlastima. Kako bi se diljem Europe potaknula nužna rasprava na široj osnovi, Komisija će poticati šire savjetovanje, uključujući javne rasprave u 2016. Savjetovanje bi trebalo uključiti široki spektar dionika, biti transparentno i uključivo te omogućiti građanima da izraze svoja stajališta.
- Konačno, Komisija će sredinom 2016. uspostaviti stručnu skupinu čija će zadaća biti istražiti pravne, ekonomske i političke preduvjete na kojima će se temeljiti dugoročniji prijedlozi, kako je navedeno u Izvješću petorice predsjednika.

Provedba prve faze, rezultati savjetovanja i rad stručne skupine trebali bi pridonijeti postizanju konsenzusa o budućim korjenitijim mjerama. Te će informacije biti ugrađene u bijelu knjigu, koja bi s vremenom, nakon što se provedu dodatne rasprave, trebala dovesti do izgradnje jačeg zakonodavnog i institucionalnog okvira za EMU.

8. ZAKLJUČAK

Ovom se komunikacijom potkrepljuju razne mjere iz prve faze, koje su petorica predsjednika definirali u svojem izvješću „Dovršetak europske ekonomske i monetarne unije”. Riječ je o ambicioznim i pragmatičnim mjerama. Temeljeći se na načelu „produbljivanja djelovanjem” predložene mjere oslanjaju se na postojeće instrumente i na najbolji se mogući način koriste postojećim Ugovorima.

Inicijative koje su ovdje predstavljene bit će dodatni poticaj konkurentnosti te ekonomskoj i socijalnoj konvergenciji u cilju daljnjeg poboljšanja ekonomske unije. Fiskalna unija osnažuje se donošenjem i provedbom odgovornih fiskalnih politika na razini država članica i EU-a u cjelini. Te će inicijative isto tako dodatno povećati učinkovitost i stabilnost financijskih tržišta te pridonijeti dovršetku financijske unije. Konačno, jačanjem demokratske odgovornosti i osjećaja vlastite odgovornosti na razini država članica osnažuje se i politička unija.

Iako je svaki od tih elemenata važan sam za sebe, ne smije se zanemariti njihova međuovisnost. Stoga se njima valja baviti paralelno. Uzete kao cjelina, inicijative prve faze dodatno će povećati otpornost EMU-a. One su ujedno važan korak u poticanju konvergencije koja je potrebna za prijelaz u drugu fazu procesa dovršavanja duboko integriranog istinskog EMU-a.

Komisija poziva sve uključene subjekte da osiguraju brzu provedbu procesa produbljivanja EMU-a. Samo se neumornom ambicijom i zajedničkim djelovanjem može osigurati prvenstveno opstanak i, još više, prosperitet EMU-a, koji bi trebao ponovno postati sredstvo za postizanje snažnog, održivog i uključivog rasta te otvaranja novih radnih mjesta.

TABLICA 1.: KALENDAR EUROPSKOG SEMESTRA 2016.

EUROPSKI SEMESTAR: PARTNERSTVO EU-a I DRŽAVA ČLANICA

	Studeni	Prosinac	Siječanj	Veljača	Ožujak	Travanj	Svibanj	Lipanj	Srpanj	Kolovoz	Rujan	Listopad
Europska komisija	Jesenske ekonomske prognoze Godišnji pregled rasta i povezani dokumenti Preporuke za europodručje Mišljenje o nacrtu proračunskog plana			Zimske ekonomske prognoze Izvešće po državama članicama (program reformi i neravnoteže)			Proljećne ekonomske prognoze Komisija predlaže posebne preporuke po državama članicama u pogledu proračunske, gospodarske i socijalne politike					
Europsko vijeće / Vijeće	Vijeće raspravlja o mišljenjima o nacrtima proračunskih planova		Vijeće donosi preporuke za europodručje i zaključke o GPR-u i IMU-u		Europsko vijeće dogovara glavna područja za koordinaciju na temelju GPR-a i IMU-a			Vijeće raspravlja o PPDČ-ovima		Europsko vijeće odobrava konačne PPDČ-ove		
Države članice	Države članice donose proračune				Države članice podnose svoje programe nacionalnih reformi (za gospodarske politike) i programe stabilnosti ili konvergencije (za proračunske politike)						Države članice podnose nacрте proračunskih planova	
Europski parlament	Dijalog o Godišnjem pregledu rasta						Dijalog o prijedlozima za PPDČ-ove				Rasprava / odluka o europskom semestru i PPDČ-ovima	Dijalog o Godišnjem pregledu rasta

Glosar: **GPR**: Godišnji pregled rasta – **IMU**: Izvešće o mehanizmu upozoravanja – **PPDČ**: Posebne preporuke po državama članicama

© Europska komisija 2015